GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmond 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 236. *Marțĭ, Mercurĭ, 28 Octomvre (9 Noemvre).* **1887.**

Brașovŭ, 27 Octomvre 1887.

Amŭ comunicatŭ într'unulŭ din numerii trecuțĭ ai „Gazetei“ esența unui proiectŭ de lege ce l'a presentatŭ parlamentului din Viena guvernulŭ austriacŭ.

E vorba de proiectulŭ de lege contra beției. A fostŭ unŭ momentŭ fericitŭ acela în care guvernulŭ austriacŭ s'a decisŭ sĕ înzestreze țéra cu o lege atâtŭ de importantă, menită a ridica moralitatea publică și bunăstarea popórelorŭ din acea jumĕtate a monarchiei nóstre.

Nu voimŭ sĕ cercetămŭ cum va fi stândŭ lucrulŭ cu moralitatea publică în partea austriacă a monarchiei, și nicĭ ce estindere va fi luatŭ acolo patima beției, care influințéză în modŭ nenorocitŭ asupra moralității publice; dér mărturisimŭ că, décă vre-unŭ guvernŭ era datorŭ sĕ se presente înaintea parlamentului cu vr'unŭ proiectŭ de lege de felulŭ celui amintitŭ, atuncĭ în prima liniă datorŭ era sĕ facă acésta guvernulŭ unguréscŭ.

Nu numai odată amŭ arĕtatŭ proporțiunile cele marĭ ce le ia patima beției și cu ea imoralitatea în partea de dincóce a monarchiei nóstre. Nu numai odată amŭ acusatŭ guvernulŭ unguréscŭ și organele lui, că nu numai nu facŭ nimicŭ, ca sĕ pună stavilă rĕului, ci din contră propagă chiar beția și prin urmare și imoralitatea.

Alegerile dietale suntŭ o necontestabilă dovadă, că beția se propagă chiar de guvernŭ prin organele lui, suferindŭ ca spirtulŭ și rachiulŭ sĕ jóce rolulŭ principalŭ, ba sĕ decidă chiarŭ isbênda candidatului guvernului orĭ alŭ oposițiunei.

Acésta nu o scimŭ numai noi, nu o spunemŭ numai noi, ci o scie tótă lumea, o spunŭ chiar foile unguresci, cele guvernamentale când se necăjescŭ pe oposiția, cele opoziționale când se necăjescŭ pe guvernŭ și pe partidulŭ lui.

Décă dér se folosescŭ, între altele, de unŭ astfelŭ de mijlocŭ de corupțiune înșișĭ aceia, carĭ chemațĭ arŭ fi a-lŭ înfiera și a căuta mĕsurile potrivite pentru stîrpirea lui, atuncĭ îșĭ póte închipui omulŭ, ce dimensiunĭ a luatŭ acéstă nenorocită patimă, acestŭ distrugĕtorŭ vițiu în acéstă parte a monarchiei, sub stăpânirea ungurésca.

Dér rĕulŭ e cu atâtŭ mai mare și îngrijirea nóstră cu atâtŭ mai seriósă cu câtŭ elŭ, mulțămită celorŭ carĭ ne guvernéză și ne administréză, se vêră și intre Românĭ, carĭ cunoscéu până acum rachiulŭ numai ca mijlocŭ de recreare după obosélă, ér nu ca mijlocŭ de a'șĭ stêmpĕra setea.

Nu'i vorbă, nu găsescĭ în comunele românescĭ totŭ la a ḑecea orĭ a douĕspreḑecea casă carciumă, cum găsescĭ în comunele unguresci șĭ săcuescĭ; dér destulŭ e că cârciumele, una orĭ douĕ câte suntŭ într'o comună românéscă, au ajunsŭ în multe părțĭ în mânile jidovilorŭ, carĭ protegiațĭ de organele stăpânirii, nu numai vêndŭ mai multŭ spirtŭ și vitriolŭ decâtŭ rachiu, făcêndŭ pe bieții locuitorĭ birnicĭ permanențĭ ai cârciumei lorŭ, ci îi ducŭ chiar la sapă de lemnŭ, prin aceea că unii țĕranĭ mai slabĭ de ângerŭ îșĭ beau mai totŭ ce câștiga, orĭ ajungŭ de li-se vinde produsulŭ muncei lorŭ de anĭ pentru „datorii“ pe otrava ce au bĕut'o.

Guvernulŭ unguréscŭ, în locŭ de a aduce proiecte de legĭ pentru sporirea dării pe carne, pe zacharŭ, pe cafea și pe alte lucrurĭ absolutŭ necesare omului, mai bine s'ar fi gânditŭ sĕ aducă proiecte de legĭ contra bĕuturei escesive a alcoolurilorŭ.

E destulŭ de mare miseria ce nĭ-a adus'o pe capŭ prin dările cele marĭ, ce n'au sêmĕnŭ în alte state, prin stagnarea afacerilorŭ, prin legiónele de funcționarĭ de totŭ soiulŭ ce se spoiescŭ pe ḑi ce merge; nu ne mai trebuia pe capŭ și corupția și încă protegiată și alimentată prin bețiile de pe la alegerile dietale.

Dér e o ironiă a aștepta dela guvernulŭ unguréscŭ proiecte de legĭ de felulŭ celui de susŭ. Nu poțĭ aștepta așa ceva dela unŭ guvernŭ, care tótă activitatea sa 'șĭ-o consumă numai și numai cu proiecte de legĭ pentru sporirea dărilorŭ, cu legĭ și ordonanțe pentru scurtarea continuă a drepturilorŭ naționalitaților nemaghiare, cu mĕsurĭ de persecutare a celorŭ carĭ luptă pentru apĕrarea acestorŭ drepturĭ, pentru reîntregirea celorŭ scurtate și pentru recâștigarea celorŭ perdute.

Din afară.

In comisiunea delegațiunei ungare, comitele Iuliu Andrassy a interpelatŭ pe guvernŭ asupra afacerilorŭ bulgare, în generalŭ, și, în particularŭ, asupra recunóscerei principelui Ferdinand. Comitele Kalnoky a rĕspunsŭ, că afară de o singură putere, guvernulŭ bulgarŭ este recunoscutŭ ipso facto. Dér ministrulŭ a adăogatŭ că „astăḑĭ nu putemŭ recunósce legalitatea alegerei principelui“. Politica austro-germană este o politică de pace la care s'a unitŭ și Itacia, și ale cărorŭ scopurĭ suntŭ identice cu acelea ce urmăresce Englitera. Comitele Kalnoky esprimă speranța că Rusia se va reapropia de aspirațiunile pacifice și conservatóre ale puterilorŭ centrale și că Austro-Ungaria va întreține relațiunĭ cordiale cu puternica sa vecină.

„Times“ ḑice că d. Crispi a ficsatŭ la Friederichsruhe cele mai micĭ detalii ale întreitei alianțe. In casulŭ unei rupturĭ a păcei în Europa acțiunea celorŭ trei puterĭ (Germania, Austria și Italia) va fi comună. S'ar fi stabilitŭ asemenea că modificațiunile teritoriale vorŭ fi ficsate înainte de concluderea păcei.

Ḑiarulŭ „Le Nord“ confirmă că Țarulŭ întorcêndu-se în Rusia, va trece pe la Berlinŭ și va avea o întrevedere cu împĕratulŭ Wilhelm. Organulŭ cancelarului însĕ ḑice că nu este esactŭ cum că Țarulŭ va fi însoțitŭ la Berlinŭ de doi miniștri. Rusia va persista în atitudinea ei espectantă, ḑice „Le Nord“, față cu afacerile bulgare, fără a'șĭ compromite libertatea sa de acțiune. Garanția păcei stă nu în întreita alianță, ci în siguranța că Rusia se va pronunța în contra orĭcărei puterĭ care va da semnalulŭ de resbelŭ.

Felicitărĭ adresate generalului Doda.

Alegĕtorii românĭ din Sibiiu aparținĕtorĭ partidului naționalŭ au adresatŭ d-lui generalŭ Doda următórea felicitare:

Domnule Generalŭ! Alegĕtorii românĭ din cercurile electorale ale cetății Sibiiului, întrunițĭ astăḑĭ în conferență și luândŭ cu mulțămire și mândriă la cunoscință bărbătésca D Tale pășire, prin care ca singurulŭ mandatarŭ a 3 milióne de Românĭ, adresându-Te parlamentului ungarŭ, ai descoperitŭ nedreptățile ce se facŭ némului românescŭ, — se simtŭ ferićițĭ a Te felicita și a Te asigura, că din inima lorŭ ai vorbitŭ în ambele D-Tale acte, adresate parlamentului. Sĕ trăescĭ, d-le Generalŭ: stâlpŭ adevĕratŭ alŭ Tronului, patriei și națiunii.

Din conferența alegĕtorilorŭ românĭ, aparținĕtorĭ partidului naționalŭ din cele douĕ cercurĭ electorale ale Sibiiului, ținută în Sibiiu la 25 Octomvre (6 Noemv.) 1887.

Simeonŭ Popescu, președinte. *Pompiliu Pipoșiu*, secretarŭ.

SCIRILE ḐILEI.

Din părțile Silvaniei i se scrie „Telegrafului Românŭ“: »In anulŭ trecutŭ în comuna *Trĕsnea*, o comună curatŭ românéscă afară de câteva familii de proprietarĭ marĭ maghiarĭ, s'a înființatŭ o scólă fröbeliană (Kisdedovó), pentru cine? cei ce o-au înființatŭ o vorŭ sci, pentru că noi avemŭ aicĭ scólă întru tóte corĕspunḑĕtóre legei și provĕḑută cu învĕțătorŭ cualificatŭ. Până aicĭ tóte suntŭ în ordine, nime nu póte sĕ poruncéscă pe punga altuia, cine o a înființatŭ a avutŭ voiă sĕ o facă. Dér trebue sĕ indigneze pe orĭce omŭ cu simțŭ curatŭ românŭ, când preotulŭ de acolo Irodionŭ Labo, în biserică îndémnă pe poporŭ ca sĕ-șĭ înscrie pruncii la scóla acésta ungurésca. Acésta e păstorire sufletéscă?! — Bine părinte, décă adevĕrate suntŭ acestea, cum ai pututŭ fi atâtŭ de hainŭ la inimă, ca sĕ te facĭ unélta dușmanilorŭ credincioșilorŭ sfinției tale, carĭ'țĭ dau pânea de tóte ḑilele. Nu te temĭ de mânia lui Dumneḑeu?

—x—

Cu ḑiua de 1 Noemvre s'au mai făcutŭ în armata comună următórele înaintărĭ afară de cele ce le comunicarămŭ: la gradulŭ de *colonelŭ:* locotenentŭ-colonelulŭ *Aronŭ Bihoiu* din regimentulŭ de infanteriă 64; la gradulŭ de *majorŭ:* căpitanulŭ cl. I. *L. Trifŭ* din reg. 64 de inf.; la gradulŭ de *căpitanŭ cl. I.:* căpitanii de cl. II.: *Petru Banda și Gavrilŭ Selceleanu* din reg. 101 de inf.; la gradulŭ de *căpitanŭ cl. II.: Ludovicŭ Ciatŭ* din reg. de husarĭ nr. 6 și *Demetriu Ionașcu* dela artileriă; la gradulŭ de *locotenențĭ:* sublocotenenții: *Simionŭ Barza* la artileriă, *Nicolau Lugoșanu* și *Mihaiu Stoica de Hațegŭ*. Intre oficialii militarĭ s'a numitŭ directorŭ *Stefanŭ Basarabă*. La honveḑime: la gradulŭ de *căpitanŭ cl. I.:* căpitanulŭ de cl. II. *Georghiu Cserghedi;* la gradulŭ de *locotenențĭ:* sublocotenenții: *G. Cojocarŭ și Eugenŭ Bozanŭ*. E transferatŭ: Dr. *Ioanŭ Tatarŭ* dela spitalulŭ de garnisónă nr. 16 în Budapesta, la reg. 82 de infanteriă, în reservă.

—x—

Judele din *St. Ana*, în Ungaria, împreună cu alțĭ patru locuitorĭ de acolo au omorîtŭ pe comandantulŭ postului de gendarmĭ din St. Ana, anume Stern, pentru că a voitŭ sĕ facă o perchisițiune domiciliară, împreună cu unŭ altŭ gendarmŭ, care a fostŭ desarmatŭ, dér a scăpatŭ cu fuga. S'au trimisŭ gendarmĭ în urmărirea lorŭ.

—x—

Din *Gherla* ni se scrie „In nóptea de 8 Septemvre a. c. st. n. a fugitŭ din servițiu dela profesorulŭ *V. L. Borgovanŭ* servitórea *Herschkovics Rosa* seducêndŭ și pe copila *Filipașiu Parasca,* abia în etate de 13 anĭ, carea e'a asemenea în aceeașĭ casă de 3 anĭ, ca grijitóre de băețĭ (pestră). După cercetările de până acuma a poliției reiese, că numita Herschkovics Rosa se chiamă cu numele celŭ adevĕratŭ: *Huber Mari* măritată după Nyistorŭ Iosifŭ din *Felsöbanya (Baia Sprie)*. F rândŭ cartea de servițiu dela vară-sa, Herschkovics Rosa din Baia mare a mersŭ cu acéstă nume falsŭ la Gherla în începutulŭ lui Iulie a. c., de unde—precum s'a ḑisŭ—a dispărutŭ cu numita băiétă—pe carea o caută părinții și numitulŭ profesorŭ în tóte părțile. Băéta este blondă, tunsă, ochii căprii, fața ovală și palidă, n'are nicĭ unŭ documentŭ la sine, precând seducătórea (o femeiă ca de 26 până la 28 anĭ, de statură mijlocíă, bine făcută, brunetă, cu fața rotundă) șĭ-a furatŭ cartea și dela ultimulŭ stăpânŭ. Suntŭ rugațĭ cu tótă căldura toțĭ p. t. cetitorĭ ai ḑiarelorŭ române, da luândŭ de veste de fugară, sĕ binevoiéscă a încunosciința — în interesulŭ moralității și póte alŭ vieței numitei copile — pe susŭ numitulŭ profesorŭ.“

—x—

Ḑiarele din *Bucurescĭ* aducŭ scirea, că a încetatŭ din viéță *Dr. Drasch,* una din figurile cele mai originale din societatea bucureșteană. Pentru multă lume Dr. Drasch era unŭ făcĕtorŭ de minunĭ și inspirase unŭ adevĕratŭ fanatismŭ. După peste 35 de anĭ de practică dênsulŭ móre cu desĕvĕrșire sĕracŭ deși a avutŭ timpŭ îndelungatŭ cea mai numĕrósă clientelă din Romănia, dér mai totdéuna nu numai nu primea plată, dér încă ajuta cu banĭ pe pacienții sĕracĭ.

„Scóla și familia,“ fóiă pentru părințĭ și învĕțătorĭ, ese de 2 orĭ pe lună în Brașovŭ, sub redacțiunea d-lorŭ *Ioanŭ Popea* și *Andreiu Bârseanu*. Nr. 13 dela 1 (13) Octomvre conține: Din istoriculŭ învĕțĕmentuluĭ

intuitivŭ, de Ioanŭ Russu. — Lucru de mână în scóla poporală de băeţĭ, de S. Roşu. — Stégulŭ albŭ (traducere), de C. — Bibliografiă. — Diverse.

Revista societăţii „Tinerimea română“ apare odată pe lună în Bucurescĭ. Nr. 9 are următorulŭ sumarŭ: 6 Augustŭ pe Ceahlău (Fata Popii) novelă, de Rădulescu Nigerŭ. — Influinţa eredităţii asupra caracterului, de C. Lupu. — Pe apa Bistriţei (poesiă), de Rădulescu Nigerŭ. — Degenerarea şi regenerarea animalelorŭ domestice, de Călinescu. — Valea Budeştilorŭ (poesiă), de Răd. Nigerŭ. — Unŭ sfatŭ (poesiă), de Nal. — O, vinŭ! şi Evlavia (poesii), de Răd.-Nigerŭ. — Cugetărĭ, de Nal. — Lungă aşteptare (poesiă), de Răd.-Nigerŭ. — Cronică scientifică.

„*Revista catolică*“, redactată în Satmarŭ de d-lŭ dr. *Vasiliu Lucaciu*, apare la prima fiă-carei lunĭ. Fascicululŭ X, de pe Octomvre, conţine: Schiţe din istoria filosofiei. — Gramatica generală, adecă filosofia vorbirei, prelucrată de dr. Iuliu Dragoşŭ. — Biserica şi statulŭ în causele matrimoniali în Ungaria. — Corespondenţe. — Cronica contimporană.

„*Ţara nouă*“, revistă scientifică, politică, economică şi literară; apare odată pe lună în Bucurescĭ. Redactorŭ: dr. Ioanŭ Neniţescu. Nr. 6 de pe Septemvre conţine: Organisarea scólelorŭ în Elveţia, de Serafimŭ Ionescu. — Literare (urmare) — Anecdote şi păcăliturĭ, adunate de Păunŭ I. Gilorleanu, învĕţătorŭ. — Cânii, după Brehm, de Const. G. Popovicĭ. — Discursurĭ pedagogice ale d-lui D. A. Sturdza, ministrulŭ de culte şi instrucţiune. — Maghiarisarea Românilorŭ din Ungaria şi Transilvania, de Redacţiă.

„*Candela*“, fóiă bisericéscă literariă, apare odată pe lună în Cernăuţŭ. Redactorŭ primarŭ: *Artemiu Berariu*. Nr. 10 dela 1 Octomvre conţine: Omiliele s. Ioanŭ Chrisostomŭ la epistola către Romanĭ (urmare) — Cuvêntare pentru Dumineca a 2-a dela Luca. — Cronică. — Insciinţărĭ. — Corespodenţe. Se mai află şi doi articulĭ sêrbescĭ.

Afacerea bisericei din cetate.

Braşovŭ, 27 Octomvre 1887.

Se scie că, în procesulŭ purtatŭ de Românii din Braşovŭ cu Grecii pentru biserica sf. Treimĭ din cetate, Curia supremă din B.-Pesta a decisŭ în fine, că biserica din cetatea Braşovŭ este „naţională grecéscă“ şi că prin urmare tótă averea acesteia, peste 300,000 fl., se trécă în mânile Grecilorŭ.

Faptŭ este că biserica acésta este întemeiată de Românĭ şi Grecĭ, pentru Românĭ şi Grecĭ, ér celŭ mai mare binefăcĕtorŭ alŭ ei, a cărui fundaţiune trece astădĭ peste 200,000 fl., a fostŭ principele românŭ Brancovean.

Românilorŭ decĭ li s'a făcutŭ o nedreptate strigătóre la cerŭ.

Ce sĕ vedĭ mai departe?

Biserica grecéscă stă sub disciplina şi jurisdicţiunea Metropolitului gr. or. din Sibiiu. Curia din B.-Pesta, în sentinţa ei contra Românilorŭ, fiindŭ biserica gr. or. română autonomă, nu s'a putută amesteca în cele interne, dér ca sĕ nimicéscă orĭ-ce titlu de dreptŭ alŭ Românilorŭ la acéstă biserică, în motive pomenesce că biserica fiindŭ declarată de „naţională grecéscă“, Grecii nu sunt datorĭ a suferi pe viitorŭ ca liturgia séu orĭ-ce altă funcţiune bisericéscă sĕ se ţină în altă limbă afară de cea grecéscă.

Este de observatŭ că Grecilorŭ nicĭ prin gândŭ nu le-a trecutŭ sĕ céră o disposiţiă ca acésta.

In sĕptĕmâna trecută Grecii intră în proprietatea averei bisericescĭ şi numai decâtŭ, Miercurĭ, au şi adresatŭ parochului românŭ, care servesce la acéstă biserică de 30 anĭ, o hârtiă, prin care îlŭ insciinţéză că pe viitorŭ nu-lŭ vorŭ suferi sĕ oficieze nicĭ o funcţiune bisericéscă în limba românéscă. Parochulŭ românŭ a rĕspunsŭ că nu póte lua în considerare hârtia acésta, fiindcă dênsulŭ este instituitŭ de autoritatea bisericéscă, ér nu de epitropia grécă, prin urmare numai acela îlŭ póte opri de la funcţiune, cine l'a şi denumitŭ parochŭ. Grecii au rĕspunsŭ din nou că nu sĕ abatŭ dela hotărîrea lorŭ dintêiu.

Românii au cerutŭ ajutorulŭ poliţiei, pe care acésta l'a denegatŭ.

Sâmbăta trecută era sĕ încépă serviciulŭ de sĕptĕmână în limba românéscă. La 3 óre mergêndŭ parochulŭ românŭ cu curatorii, cantorii şi doi membri din comitetulŭ parochialŭ au găsitŭ în curtea bisericei pe doi curatorĭ grecĭ carĭ au declaratŭ, că nu vorŭ suferi ca Românii sĕ mai slujéscă în biserică şi că în cas de lipsă vorŭ invoca puterea poliţiénă.

Asupra acestui faptŭ unŭ notarŭ publicŭ, chematŭ anume din partea Românilorŭ, a încheiatŭ procesŭ verbal.

„E forte caracteristicŭ că, în ţéra nóstră, ómenii îşi facŭ dreptate cu puterea propiă, şi mai caracteristicŭ este că tocmai aceia, carĭ calcă legea, te ameninţă cu autoritatea poliţiénă, alŭ cărei ajutorŭ l'ar fi şi căpĕtatŭ de sigurŭ.“

Aşa este în ţéra ungurĕscă.

Escelenţa Sa Părintele Metropolitŭ Miron Romanulŭ sfinţindŭ erĭ biserica cea nouă din Arpatacŭ, astădĭ se află aicĭ în Braşovŭ pentru regularea causei de mai susŭ. Sperămŭ că Escelenţa Sa va face în casulŭ de faţă sĕ se susţină véda şi autoritatea bisericei şi nu va lăsa ca în biserica nóstră autonómă sĕ se întêmple volnicii şi călcare de lege anticanonice. *X.*

Corespondinţa particulară a „Gaz. Trans.“

*Năsĕudŭ**), începutulŭ lui Octomvre 1887.

(Umblarea timpului, opidulŭ Năsĕudŭ, musica pompierilorŭ, biserica, hotelulŭ, edificiulŭ noului gimnasiu, scolarii din Năsĕudŭ, scólele, temniţa de statŭ, conferinţele învĕţătorescĭ, scóle comunale, Neposŭ, Ilva-mică, Măgura, Ilva-mare, Maierŭ, Salva şi Telciu).

Când nu scie cineva cu ce sĕ încépă vorba, se légă de âmblarea timpului, de cursulŭ vremei, că apoi scițĭ d-vóstră vorba vorbă scóte şi numai ne tredimŭ c'unŭ tălălău de vorbă, încâtŭ abia se póte da sémă: cum s'a începutŭ? Aşa-ĭ bagŭ séma cursulŭ firei omenescĭ. Dreptŭ acéea, nepútêndŭ face altfelŭ decum ce facŭ ceilalţĭ ómenĭ, mĕ voiu încerca a face baremĭ ca dênşii: O, sĕ începŭ dér aşa, cum de comunŭ începŭ aceia, carĭ nu sciu începe altfelŭ.

Timpulŭ âmblă — lucru firescŭ — cum vré dênsulŭ; acum de esemplu e seninŭ, dér erĭ a plouatŭ în câte-va rêndurĭ, şi décă-i vorba sĕ fiă câtŭ de câtŭ consecinte, trebue sĕ plouă érăşĭ în scurtă vreme. Aşa-i în lume:

> După norŭ vine seninŭ,
> După dragoste suspinŭ,
> După dulceţă veninŭ.....

Dómne şi multŭ mai cerŭ bieţii economĭ vreme bună chiar acum, când au de strînsŭ bucatele de pe câmpŭ. Pe aci e acum mai multŭ lucru: otavele nu suntŭ gata, fênulŭ şi spicele trebuescŭ aduse, cucuruzulŭ e de culesŭ, prunele trebuescŭ adunate, „norocŭ“ pe noi, că acelea nu ne chiar îmbulzescŭ, că de când a încetatŭ *mussein-ul* cătănescŭ, nu prea multŭ ne ocupămŭ cu pomăritulŭ. Până când Românii din fostulŭ districtŭ alŭ Năsĕudului erau militarĭ grăniţerĭ, nu era ertatŭ junelui sĕ se însóre înainte de ce arĕta superiorităţilorŭ militare cum că a produsŭ unŭ numĕrŭ órecare de pomĭ în grădina sa; acum praşcăulŭ se póte însura îndată ce a scăpatŭ de asentare, chiar de a nimicitŭ pomii lui orĭ ai altuia, orĭ chiar de a făcutŭ şi alte rele. Apoi sĕ nu esclame Românulŭ: O tempora, o mores! Séu, ca sĕ fiă mai popularŭ, sĕ nu dică babele:

> Vai, stricată-i lumea tare,
> Cum se pórtă, rĕu îmĭ pare!

Opidulŭ Năsĕudŭ este o comună constătătóre din o uliţă lungă-lungă, câtŭ o di din postulŭ mare, care mĕsóră aprópe 2 chilometri, décă vomŭ lua-o dela pietrariulŭ — care e paza vestică — până la rotariulŭ — care e paza ostică a Năsĕudului. Strada asta lungă are două numirĭ: din josŭ de piaţă — drumulŭ celŭ mare, ér din susŭ de piaţă — Stabfĕrtaiu, orĭ Stabsgasse, adĭ îi dicŭ unii guralivĭ Snapsgasse, căcĭ acolea e situată fericitórea prepanaţiă, unde chiar şi în decursulŭ serviciului divinŭ poţĭ audi cântece destulŭ de ţigănescĭ.

Privitŭ dela unŭ punctŭ mai înaltŭ, d. e. din vêrfulŭ dealului dela Luşca, orĭ din vêrfulŭ Cicereĭ, Năsĕudulŭ apare ca unŭ lungŭ cârnaţŭ lungitŭ pe lângă Someşŭ, ér paralelŭ cu mai susŭ pomenita Snapsgasse unŭ altŭ cârnăciorŭ — uliţa din dosŭ. Numĕrulŭ locuitorilorŭ e de 2647 din carĭ 313 urmaşĭ direcţĭ perciunaţĭ ai emirului Avrum din Mesopotania.....

Locuitorii Năsĕudului suntŭ, adecă ar trebui sĕ fiă, Românĭ neaoşĭ, căcĭ limba, portulŭ, joculŭ, datinele, cântecele, povestile, li suntŭ aceleaşĭ ca şi la marea mulţime a Românilorŭ din Dacia Traiană; din acestea cause ar trebui sĕ fiă Românĭ; suntŭ însĕ gurĭ rele — căcĭ pădure fără uscăturĭ şi lume fără sĕcăturĭ (voiu sĕ dicŭ gurĭ rele) bagsémă nu se póte — apoi gurile rele dicŭ că: Năsĕudenii Românĭ nu potŭ fi — deşi portulŭ, limba, joculŭ, datinele i-ar arĕta de atarĭ, — căcĭ Românulŭ Dumineca şi 'n sĕrbătorĭ merge la biserică şi se rógă lui Dumnedeu, precândŭ biserica cea pompósă a Năsĕudului e forte slabŭ cercetată, ba multŭ mai slabŭ decâtŭ prepănaţia şi Tradamulŭ; apoi totŭ gurile rele dicŭ că Năsĕudenii Românĭ nu potŭ fi nicĭ din causă că: precând alţĭ Românĭ tindŭ sĕ înainteze, ei se dau la spatele Jidanilorŭ. Şi aci este ceva în lucru: mai în fie-care casă, în odaia de către stradă şéde Jidanŭ, ér moşnénulŭ e în curte îndositŭ de murdariulŭ têrtanĭ. Eminescu ar dice:

> Vai de bietŭ Românŭ sĕraculŭ
> Că 'napoi totŭ dă ca raculŭ.

Unŭ ce îmbucurătorŭ pe terenulŭ culturalŭ alŭ opidanilorŭ năsĕudenĭ este musica pompierilorŭ, care deşi formată numai în véra ce ne părăsesce, face frumóse progrese. Diua umblă membrii ei la lucrurile lorŭ, ér séra se esercitéză la casa comunală sub conducerea maestrului lorŭ şi în presenţa antistiei opidane şi a preoţilorŭ românĭ (alţĭ preoţĭ nicĭ că se află în Năsĕudŭ, decâtŭ românĭ). Numai succesŭ putemŭ dori bravilorŭ membrĭ pompierĭ în genere şi musicanţilorŭ în specie, căcĭ nime nu v'a putea disputa binefăcĕtórea înriurire ce o are musica asupra poporului.

Din edificiele, ce înfrumseţéză Năsĕudulŭ, în loculŭ primŭ stă biserica română, unŭ pomposŭ edificiu terminatŭ numai înainte de optŭ anĭ. Ea este situată în partea ostică a pieţii, didită după planulŭ mănăstirei din Blaşiu, provĕdută cu două turnurĭ frumóse, cu orologiu şi îngrădită cu gardŭ de fierŭ. In lăuntru e forte spaţiósă, ér fruntariulŭ lucratŭ în Viena cu multă artă. Daună că poporulŭ nu se îndésă mai tare într'unŭ astfelŭ de tem-

*) Intârdiată din lipsa de spaţiu. — Red.

(2.) FOILETONU.

LOGOFĔTULŬ MATEI

NOVELĂ.

Matei era harnicŭ şi hărnicia te face plăcutŭ stăpânilorŭ, de aceea coconulă Nae îi dase ântâi etate între cei 6 logofeţĭ, carĭ supraveghiau trebile moşiei. E adevĕratŭ că elŭ scia carte mai multă, dér cu tóte acestea totŭ hărnicia i-a câştigatŭ încrederea cea mare la stăpânĭ.

Este mare lucru sĕ ai trecere la stăpânĭ, căcĭ atuncĭ toţĭ te respectéză, şi chiar décă părerea stăpânilorŭ n'ar fi întemeiată, totuşĭ face multŭ, căcĭ tótă lumea dice că boeru-i boerŭ, şi elŭ îşĭ cunósce ómenii; totŭ satulŭ décă ar dice că ceva este rĕu, n'are decâtŭ sĕ dică logofĕtulŭ că e bine, căcĭ atuncĭ şi boerulŭ dice totŭ ca elŭ şi lucrulŭ orĭ cum ar fi, de bunŭ are sĕ trécă. Omulŭ sĕracŭ e prostŭ şi fără trecere, pentru că nu-i boerŭ, şi orĭ-ce ar dice, elŭ nu este bine, pe când boerulŭ, chiar de ar spune vre-o prostiă, are trecere căcĭ este boerŭ. Omulŭ săracŭ numai odată se îmbată şi toţĭ îlŭ arată cu degetulŭ că-i beţivŭ, ér boerulŭ sĕ umble şi beatŭ, are numai puţinŭ chefŭ şi chefulŭ este pentru boerĭ. Aşa'şĭ lucrurile în lume şi pentru ce suntŭ aşa, pe noi nu ne interesézâ, destulŭ că ceea ce dicea logofĕtulŭ era primitŭ de boerulŭ Nae, şi acesta nu'şĭ mai bătea capulŭ să se gândéscă la trebile sale, atâta încredere avea în elŭ.

Am fost spusŭ că Matei rĕmăsese singurŭ singurelŭ. Dér bunŭ e Domnulŭ, grijeşte elŭ de tóte, şi cum se întêmplă de obiceiu, aşa s'a întêmplatŭ şi de astădată, încâtŭ îţĭ vine a crede că tóte în lume se facŭ numai din întêmplare.

De vre-o cincĭ luncĭ de dile adusese cocóna Elefţera, soţia coconului Nae, o fată curăţică ca fată în casă. Era de familiă forte bună dér scăpĕtată de totŭ, era totŭ din Săcele, totŭ dintr'unŭ satŭ cu Matei. Maruţa, căcĭ aşa o chema, învăţase la scólă, învăţase la cusutŭ şi la brodatŭ, scia croi, scia face totŭ ce se cere la casa omului; ei i-a venitŭ de totŭ bine la socotélă ca sĕ între într'o casă boeréscă. „Multe fete s'au norocitŭ din casele boerilorŭ“, îşĭ gândise ea când s'a hotărîtŭ ca sĕ vină la moşiă.

Maruţa, când venise, era slabă şi palidă la faţă, ceea-ce lângă pĕrulŭ ei negru ca pămêntulŭ Ialomiţei după plóiă, îi sta de totŭ bine. Ochii ei marĭ nu prea aveau espresiune, căcĭ întregulŭ feţei te făcea sĕ credĭ că ai înaintea ta o fată bolnăviciósă.

Tocmai când sosise ea la moşiă, se întêmplase că a muritŭ mama logofĕtului şi din ântâia di cum va fi fost de rêndŭ, a vorbitŭ cu Matei dicêndu'i câteva vorbe de mângăere. I-a cădutŭ bine lui Matei aceste vorbe şi din aceea clipă l'a apucatŭ unŭ felŭ de compătimire pentru Maruţa. „Mama a fostŭ o bătrână, care d'abia îşĭ târa ósele, ér biata Maruţa o fată de 15 séu 16 anĭ, adĭ-mâne să se prăpădéscă!“ gândia Matei în sine.

Din clipa acésta Matei venea desŭ pe la curte, lucru care nicĭ nu era greu pentru elŭ, căcĭ boerulŭ nu'i dicea nimicŭ, ci din contră îlŭ lăuda ca pe celŭ mai harnicŭ logofĕtŭ, care după ce 'şĭ gată tréba câmpului, vine la curte ca sĕ aducă vre-o împărtăşire séu sĕ priméscă vre-o poruncă nouă.

Venea desŭ pe la curte şi de câte orĭ venea, vorbea şi cu Maruţa.

Parcă era o minune.

Maruţa, cum a datŭ de puţinŭ traiu bunŭ, se schimbă cu totulŭ, căcĭ trăsurile ei frumóse lângă faţa ei plină s'au făcutŭ şi mai frumóse, şi puţina roşaţă ce-i eşise în obrajĭ, te făcea sĕ ţĭ uiţĭ de tine şi o săptĕmâna sĕ stai lângă ea, ceea ce s'a întêmplatŭ de mai multe orĭ logofĕtului Matei.

Lucrurĭ se întêmplă de tot felulŭ între ómenĭ şi nicĭ nu se întêmplă bine şi le află tótă lumea, ér dragostea orĭ cum s'ar tăinui, totuşĭ ese la ivélă şi ajunge în scirea tuturorŭ.

Aşa s'a întêmplatŭ şi cu logofĕtulŭ Matei.

Totŭ satulŭ audise de dragostea lui către Maruţa, fata din casă a cocónei Elefţera, şi câtŭ ai da în palme se şi găsiră fete şi feciorĭ, carĭ sĕ se lege cu vorbe de Matei. La începutŭ vorbeau fetele între ele, căcĭ cum va fi de rêndŭ astfelŭ de lucrurĭ mai ântêiu fetele

plu pomposŭ ridicatŭ întru onórea celui Prea sfântŭ. Ar putea lua poporulŭ năsĕudeanŭ esemplu dela fraţii lorŭ Rodnenĭ, carĭ nu numai diminéţa la ultreniă şi liturgiă, dér şi séra la vecerniă umplu biserica.

Edificii marĭ suntŭ apoi hotelele din Năsĕudŭ; unulŭ aşeḑatŭ în partea nordostică a pieţii numitŭ *„Griviţa“*, şi altulŭ în Stabsgasse numitŭ *„Rahova“*. Acestea locale, după câtŭ am înţelesŭ, suntŭ bine frecuentate parte de călĕtorĭ şi parte de cei din locŭ.

Mai suntŭ apoi câteva edificii mai frumóse, posesiunea fondurilorŭ grăniţĕrescĭ, la carĭ se adauge noulŭ edificiu gimnasialŭ, ce este chiar în lucrare. Superbŭ edificiu va fi acesta, celŭ mai frumosŭ şi mai pomposŭ în Năsĕudŭ, ba, între scólele române din acéstă patriă, va fi póte uniculŭ. De nu erau vremile acestea ploióse în tómna acésta, noulŭ edificiu gimnasialŭ se ridica de totŭ şi se punea sub scutŭ; dér aşa — vomŭ vedé. Acestŭ edificiu se ḑidesce în strada domnilorŭ (Stabsgasse) şi adecă dela casele vicariale rĕmânŭ trei case cum suntŭ şi apoi se începe noulŭ edificiu, chiar dela scóla de fetiţe ocupândŭ vre-o 5 grădinĭ, şi mergêndŭ paralelŭ cu drumulŭ şi cu rîulŭ, este déră între drumŭ şi rîu. Onóre va face acestŭ mĕreţŭ edificiu fiilorŭ lui Marte de pe valea Rodnei, numai sĕ-lŭ véḑă terminatŭ şi plinŭ de elevĭ.

Scóle suntŭ în Năsĕudŭ 4: scóla confesională locală, condusă de unŭ învĕţătorŭ, scóla de fetiţe, condusă de 2 învĕţătóre şi unŭ învĕţătorŭ; scóla fundaţională (normală) de patru classe şi — coróna tuturorŭ — gimnasiulŭ completŭ.

In fine mai amintescŭ, că faţă 'n faţă cu scóla fundaţională este închisórea de statŭ, unde se pocăĭ — aşa arŭ ḑice Ungurii — în anulŭ trecutŭ d-lŭ Corneliu Popŭ Pĕcurariu.

Petroşenĭ, Octomvre 1887.

Onorată Redacţiune! In 20 Septemvre (nascerea vergurei Mariei) punêndu-se piétra fundamentală la biserica gr. cat. din Petroşenĭ, ḑiua aceea a fostŭ o îndoită sĕrbătóre pentru poporulŭ românŭ gr. catolicŭ.

Timpulŭ fiindŭ destulŭ de favoritorŭ, încă pe la órele 9 diminéţa oratoriulŭ provisorŭ era îndesuitŭ de credincioşĭ, ér după finitulŭ serviciului divinŭ la órele 11 poporulŭ în frunte cu preoţii şi în sunetulŭ clopotelorŭ capelei dela societatea montană din locŭ s'a îndreptatŭ spre loculŭ destinatŭ pentru clădirea memoratei biserici, unde aşteptândŭ încă unŭ numĕrosŭ publicŭ, după sânţirea acelui locŭ şi a prescriselorŭ ceremoniei, on. d-nŭ Stefanŭ Radicu ca protopopŭ şi paroch localŭ a ţinutŭ o vorbire pĕtrunḑĕtóre şi acomodată, sub decursulŭ căreia puteai ceti de pe feţele credincioşilorŭ bucuria de care suntŭ pĕtrunşĭ, şi nu fără temeiu, căcĭ dela înfiinţarea acestei parochii anulŭ 1871 şi până în timpulŭ de faţă, în lipsa unei biserici statornice au fostŭ necesitaţĭ a asculta serviciulŭ divinŭ în mai multe localităţĭ, acum însĕ potŭ ḑice: la neobositele stăruinţe ale susnumitului d. protopopŭ în curêndŭ avemŭ sĕ fimŭ în posesiunea propriei nóstre biserici, pentru ce subscrisulŭ, în numele comunităţii bisericescĭ, mĕ vĕdŭ îndemnatŭ a aduce adêncă mulţămită şi recunoscinţă atâtŭ d. protopopŭ, câtŭ şi tuturorŭ binefăcĕtorilorŭ ce nu nĭ-au detrasŭ sprijinulŭ faţă de întreprinderea acestei clădirĭ monumentale

Ce se atinge de ajutórele incurse, cu permisiunea On. Redacţiunĭ îmĭ voiu ţinea de datorinţă la timpulŭ sĕu a-le chita pe calea ḑiaristicei.

In numele com. bisericescĭ:

Ioanŭ Oprea,
curatorŭ primŭ bisericesc.

Inscĭinţare. — Adunarea generală ordinară a reuniunei femeilorŭ române din Braşovŭ se va ţiné Sâmbătă în 7/19 Noemvre a. c. la 3 óre d. p. în sala de desemnŭ a şcólelorŭ centrale române.

Agnes Duşoiu, preşedintă. *Dr. Nicolau Popŭ,* actuarŭ.

Mulţămită publică. Onoratulŭ comitetŭ alŭ Associaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului românŭ cu chârtia Nr. 37 din 4 Martie a. c. nĭ a trimesŭ gratuitŭ pentru biblioteca şcolară următórele cărţĭ:

1) Câte unŭ esemplarŭ din fóia „Transilvania« din anulŭ 1869—78, 1882—85.

2) Câte unŭ esemplarŭ din Meitani G. „Studie asupra constituţiunei Românilorŭ‘ fasciculii V—XI. (alŭ XI în 2 esemplare).

3) Familia pro 1870 1 esemplarŭ.

4) Catalogulŭ cărţilorŭ din biblioteca Associaţiunei. 1 esemplarŭ.

5) Lăzăriciu: Elemente de poetica română. 1 esemplarŭ.

6) Baiulescu: Despre necesitatea promovărei şi protecţionărei meseriaşilorŭ. 1 esemplarŭ.

7) A II-a Adunare generală a Associaţiunei transilvane din 1862. 1 esemplarŭ.

8) Statistica judiciară în România din 1872 şi 1883. 2 esemplare.

9) Analele Associaţiunei transilvane în alŭ XX-lea anŭ pro 1880. de redact. G. Bariţiu.

10) Ni-se trimite în modŭ gratuitŭ fóia Associaţiunei »Transilvania“ pe anulŭ curentŭ 1887.

Subscrisa eforia şcolară primindŭ acestea cărţĭ vine, pe calea acésta, a esprima cea mai căldurósă mulţămită P. Onoratului comitetŭ alŭ Associaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului românŭ.

Din şedinţa eforiei şcólei centrale grăniţerescĭ de reuniune.

Haţegŭ, 6 Noemvre 1887.

George Ciuciu, preşed. *Nicolae Sânzianu,* secret.

Mulţămită publică. — Subscrisulŭ, după o întrerupere de câţiva anĭ a studiului din causa lipsei totale de mijlóce, îmĭ luasemŭ hotărîrea, ca cu începutulŭ anului curentŭ scolasticŭ sĕ-mĭ cercŭ din nou norocului, de a termina în sfârşitŭ clasele gimnasiale. Spre scopulŭ acesta îmĭ luaiu inima în dinţĭ şi — fără cea mai mică raḑă de speranţă de ajutorŭ — îmĭ aleseiu multŭ vestitulŭ gimnasiu românŭ din Braşovŭ, cugetândŭ, că voiu puté fi. celŭ puţinŭ unŭ anŭ, cruţatŭ încâtva de urmărirea crudei miserii. N'a fostŭ însĕ astfelŭ precum cugetamŭ, căcĭ ea şi aicĭ mĭ-a datŭ de urmă, şi trebuia prin urmare, ca sĕ părăsescŭ şi acestŭ institutŭ mĕreţŭ şi sĕ renunţŭ, póte pentru totdéuna, la gândulŭ de a mai continua studiulŭ. Dér aflândŭ — cum, nu sciu — despre starea mea nobila tinerime studiósă dela gimnasiulŭ superiorŭ şi dela scóla comercială română de aicĭ, mĕ surprinse cu suma de 44 fl. v. a., colectată de demnulŭ prefectŭ alŭ acesteia prin contribuirĭ benevole. Dându-mi-se astfeliu, deocamdată, possibilitatea de a-mĭ continua studiile la acestŭ gimnasiu, îmĭ ţinŭ de cea mai sacră datorinţă, de a-mĭ exprima şi pe calea acésta cea mai ferbinte mulţumită faţă cu susŭ numita şi marinimósa tinerime pentru acestŭ mare beneficiu, asigurându-o pentru totdéuna de perpetua mea recunoscinţă.

Braşovŭ, Octomvre 1887.

Ioanŭ Brînda,
studentŭ la gimn. românŭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

BERLINŬ, 8 Noemvre. — „Norddeutsche Allg. Zeitung“ anunţă, că Ţarulŭ Rusiei sosesce aci în sĕptĕmâna viitóre.

VIENA, 8 Noemvre. — In comisiunea pentru armată a delegaţiunei ungare a declaratŭ ministrulŭ de rĕsboiu că, în urma potiţiunei camerei comerciale şi industriale din Braşovŭ, va contribui cu plăcere la decentralisarea furnisărilorŭ până la unŭ óre-care gradŭ realisabilŭ. Hegedüs cere a se lua în considerare industria şi comerţulŭ Transilvaniei, pretinḑêndŭ că până la espirarea contractelorŭ de furnisare nu se póte aştepta. Comisiunea decise o resoluţiune în acestŭ sensŭ.

DIVERSE.

Profesorulŭ Billroth şi pungaşii englesĭ. — Consilierulŭ de curte profesorulŭ Billroth a ţinutŭ unŭ cursŭ fórte importantŭ mai ḑilele trecute la clinica sa asupra gastrotomiei. Se scie că la o operaţiune de acestŭ felŭ, e vorba de depărtarea din stomachŭ a unorŭ obiecte înghiţite. O astfelŭ de operaţiune — cum declară Billroth — a trebuitŭ sĕ se facă unui băiatŭ de 12 anĭ, ce la jocŭ înghiţise o bucată de metalŭ. „Mĕ gândeamŭ“, ḑice Billroth, „la despicarea stomachului, dér îmĭ adusei aminte de o altă procedură ce învĕţasemŭ dela pungaşii englesĭ. »Pungaşii englesĭ, când suntŭ prinşĭ asupra furtului, înghitŭ totdéuna obiectulŭ furatŭ, inelele, giuvaericalele etc. cu mare iuţélă, astfelŭ că la eventuala căutare corporală ce li se face, nu se póte găsi nimicŭ ce sĕ-i învinovăţéscă. Poliţia englesă deşi cunósce acestŭ mijlocŭ pungăşescŭ, nu póte proceda la despicarea stomachului spre a dovedi vina hoţului. Astfelŭ pungaşulŭ rĕmâne la fiecare dată nepedepsitŭ, şi pe urmă prin-tr'unŭ procedeu specialŭ scóte obiectulŭ înghiţitŭ, pe care se şi grăbesce a-lŭ schimba pentru monete. Pungaşulŭ începe o aşa numită „cură de cartofĭ“, mâncândŭ în cursulŭ câtorva ḑile marĭ cantităţĭ de cartofĭ şi, mirare, succesulŭ nu lipsesce. In loculŭ gastrotomiei, am întrebuinţatŭ şi la acestŭ băiatŭ procedura pungaşilorŭ londonenĭ, cu multŭ succesŭ. Étă bucata de metalŭ, pe care tatălŭ băiatului dorea a o păstra ca amintire familiei sale, dér pe care am insistatŭ a o obţiné spre a o arĕta celorŭ ce facŭ cursurile sub mine. Am învĕţatŭ dela mulţĭ mijlóce practice, conchise Billroth la importantulŭ sĕu cursŭ, dér că a-şĭ puté învĕţa ceva şi dela pungaşĭ nu aşĭ fi creḑutŭ nicĭ odată.“

Descoperirĭ archeologice romane. — De vr'o câtva timpŭ se facŭ în Triestŭ descoperirĭ archeologice romane fórte interesante. Cu ocasiunea demolării mai multorŭ ḑidirĭ vechĭ, pentru ca aerulŭ şi lumina sĕ pótă străbate mai cu uşurinţă în oraşŭ, s'au aflatŭ mai multe petrii morméntale romane şi mai multe acopereminte de sarcofage. Mai mulţĭ lucrătorĭ deteră în adâncime de 1 metru preste o ḑidire romană fórte bine conservată. Continuându-se săpăturile s'a dată preste trei odăi a cărorŭ padimentŭ în mosaicŭ este bine conservatŭ, mĕsurândŭ în suprafaţă 4 metri cuadraţĭ. O odae representă în mosaicŭ pe câtŭ se póte de frumosŭ figura unui delfinŭ. Archeologii, caiĭ au venitŭ la faţa locului şĭ-au datŭ părerea, că au a face cu o villă romană, care a aparţinutŭ unui patricianŭ. Totu cu acéstă ocasiune s'a descoperitŭ şi unŭ aquaductŭ, care se vede că s'a estinsŭ dela movila din apropiere la villă. Cele mai multe dintre ţevile equaductului, fiindŭ pregătite din pămêntŭ bine arsŭ, suntŭ bine conservate. Apariţiunea acestorŭ descoperirĭ fiindŭ pentru sciinţă câtŭ se póte de însemnată, directorulŭ museului din Triestŭ a datŭ ordinŭ ca sĕ se continue săpăturile.

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**

---

le audŭ, cu tóte că nu vreau sĕ ḑicŭ că ele s'or fi înteresândŭ mai multŭ de astfelŭ de lucrurĭ, dér eu spunŭ ce s'a întêmplatŭ de astă dată cu Matei.

„Auḑĭ colo, logofĕtulŭ Matei, mâna dréptă a boerului, care póte lua pe cea dintâiu fată din satŭ, sĕ ia o avere nu glumă, auḑĭ acolo, sĕ caḑă în ghiarele unei slăbiciunĭ ca Maruţa, în ghiarele unei sărăcii! Asta nu o credea nimenea. Elŭ putea sĕ ia pogóne habnice, dér nu sĕ-şĭ vâre gâtulŭ în jugulŭ sărăciei!“

Aşa vorbea una, aşa vorbea alta, totŭ satulŭ şi împrejurimea vorbea, fiĕcare cum îlŭ tăia capulŭ.

Fete bogate erau destule în satŭ, erau şi fete frumóse, şi pe orĭ-care o putea avea logofĕtulŭ, dér ce sĕ facĭ décă Maruţa îĭ plăcea, şi numai ce-i dreptŭ, ea era de totŭ frumósă, şĭ-apoi scii, frumseţea este lucrulŭ dracului, te face sĕ nu cugeţĭ când te hotărăscĭ pentru lucrurile cele mai marĭ.

Trecuseră cincĭ lunĭ de când murise mama lui Matei şi de când venise Maruţa la moşiă.

Matei nu mai mergea la horă, căcĭ jelea pe mamă-sa, şi décă îlŭ întreba cineva de pricina care îlŭ face sĕ nu mérgă la horă, elŭ se năcăjea şi rĕspundea scurtŭ: „Nu mergŭ, căcĭ jelescŭ pe maica“, şi după ce ḑicea aceste vorbe, pleca mai departe; nu'i plăcea sĕ-lŭ mai întrebe şi de alte lucrurĭ.

Erau mulţĭ, carĭ îlŭ întrebau astfelŭ, era totŭ satulŭ şi elŭ era nĕcăjitŭ că lumea bănuesce că n'ar merge la horă din pricina Maruţei şi de aceea căuta prilejŭ sĕ arĕte lumei că nu-i adevĕratŭ.

Cu câtŭ voia însĕ mai cu dinadinsulŭ sĕ arate lumei că n'are nicĭ în clinŭ nicĭ în mânecă cu fata, cu atâtŭ mai desŭ se cugeta la Maruţa, şi cu câtŭ satulŭ ḑicea mai multe vorbe rele despre Maruţa, cu atâtŭ Matei se neliniştea mai multŭ; în cele din urmă ajunsese acolo încâtŭ nu'şĭ mai lua gândulŭ dela Maruţa.

***

Când se ridică Matei dela otacŭ, după ce întrebase pe Istratŭ décă i-a datŭ calulŭ la apă, era în sufletulŭ sĕu fórte amărîtŭ. Trecuseră numai cincĭ lunĭ dela mórtea mame-si şi elŭ era hotărît sĕ mérgă la horă.

III.

— Bucătare, — se adresă Matei către George, — astăḑĭ mergŭ la horă; sĕ veḑĭ ca sĕ scurtezĭ conaculŭ şi sĕ gaţĭ mâncarea, aşa înainte de améḑĭ.

Aşa grăi logofĕtulŭ şi aceste vorbe erau isprava multelorŭ gândurĭ, ce l'au muncitŭ atâta vreme.

Indată ce a ḑisŭ aceste, era parcă ceva mai cu inimă; i se părea că a făcutŭ începutulŭ, i se părea că a trecutŭ peste greutatea, peste care avea sĕ trécă.

Atâta ḑise logofĕtulŭ şi a plecatŭ sĕ se primenéscă.

A fostŭ destulŭ atâtŭ.

Toţĭ muncitoriĭ auḑiseră şi toţĭ erau veselĭ. Ilŭ cunosceau ei pe logofĕtulŭ mai dinainte, căcĭ mai mâncaseră pânea coconului Nae; îlŭ cunosceau ei şi tocmai de aceea erau mai veselĭ ca altădată, sciau ei ce însemnéză când logofĕtulŭ merge la horă, sciau ei ce'i vorŭ ajunge, şi sciau că conaculŭ de Lunĭ, are sĕ se încépă mai târḑiu ca de obiceiu.

Toţĭ erau veselĭ, numai bucătarulŭ era posomorîtŭ.

Nu'i eşia lui din capŭ că elŭ lucréză şépte dile în sĕptĕmână şi că plata o ia numai pe şése, nu-i eşia din capŭ şi se tânguia bietulŭ pe icĭ pe colea, dér rĕsulŭ şi ocara o avea dreptŭ rĕsplată, lucru care numai Ţiganilorŭ li se întêmplă, şi George, bată'lŭ pĕcatele lui, nu era Ţiganŭ, şi nicĭ că putea suferi pe Ţiganĭ, pe aceştĭ muncitorĭ tânjitorĭ la mâncare.

***

In satŭ erau trei cârciume şi câteşĭ trele erau la drumŭ şi drumulŭ este fórte umblatŭ, căcĭ duce la Călăraşĭ.

Erau şi alte drumurĭ, carĭ ducŭ la Călăraşĭ, erau şi alte cârciume, cu tóte acestea orĭ câţĭ aveau trebnrĭ prin părţile acelea, conăceau la moşia X. din Bărăganĭ unde este arĕndaşŭ coconulŭ Nae.

Nu se opreau de dragulŭ coconului Nae, nicĭ de dragulŭ satului, ci era alteeva ce făcea pe trecĕtorĭ sĕ se oprescă tocmai acolo.

(Va urma.)

Cursulŭ la bursa de Viena

din 7 Noemvre st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5%	——
Rentă de hârtiă 5%	99.75
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	145.15
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	97.20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	——
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	113 25
Bonurĭ rurale ungare	104.70
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.—
Bonurĭ rurale transilvane	104 95
Bonurĭ croato-slavone	104 25
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	99.75
Imprumutulŭ cu premiu ung.	123 25
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	122.—
Renta de hârtiă austriacă	89.70
Renta de arg. austr.	82.85
Renta de aurŭ austr.	112.10
Losurile din 1860	134.80
Acţiunile băncei austro-ungare	888 —
Act. băncei de creditŭ ung.	288.—
Act. băncei de creditŭ austr.	282.20
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.93
Napoleon-d'orĭ	9.42
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.50
Londra 10 Livres sterlinge	125 25

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 22 Octomvre st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	$93\frac{1}{2}$	$9\frac{1}{2}$
Renta rom. amort. (5%)	96—	97—
» convert. (6%)	91—	92—
Impr. oraş. Buc. (20 fr.)	34—	36—
Credit fonc. rural (7%)	105—	106—
» „ „ (5%)	$91\frac{3}{4}$	$92\frac{1}{4}$
» » urban (7%)	103—	104—
» » » (6%)	96—	97—
» » » (5%)	$87\frac{1}{2}$	$88\frac{1}{2}$
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	$14.\frac{1}{4}$	15.—
Bancnote austriace contra aurŭ	2.03	2.04

Cursulu pieţei Braşovu

din 8 Noemvre st. n. 1887.

Bancnote românescĭ	Cump.	$8.67\frac{3}{4}$	Vênd.	8.73
Argint românesc	»	8.60	»	8.65
Napoleon-d'orĭ	»	9.92	»	9.96
Lire turcescĭ	»	11.22	»	11.26
Imperialĭ	»	10.20	»	10.25
Galbenĭ	»	5 90	»	5.95
Scrisurile fonc. »Albina» 6%	»	101.—	»	102.—
„ » „ 5%	„	98.—	-	99.—
Ruble Rusescĭ	»	113.—	»	$114.\frac{1}{2}$
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Concursŭ.

Pentru ocuparea postului de învĕţătorŭ la scóla conf. gr. cat. română din Feldru, Vicariatulŭ Rodna, devenindŭ vacantŭ, prin pensionarea fostului învĕţătorŭ, cu unŭ salarŭ anualŭ de 200 fl. v. a. care se va primi în rate lunare anticipative din fondulŭ scólei, prin acésta se escrie concursŭ până în 13 Noemvre a. c.

Doritorii de a ocupa acestŭ postŭ învĕţătorescŭ vorŭ avea a susţerne suplicele lorŭ înainte de timpulŭ hotărîtŭ la subsemnatulŭ senatŭ cu următórele documente:

Testimoniu despre absolvirea cursului preparandialŭ şi de cualificaţiune, şi din limba maghiară. Testimoniu de moralitate şi serviciu de până acum.

Dintre concurenţĭ vorŭ fi preferiţĭ cei carĭ vorŭ dovedi că suntŭ cântăreţĭ şi suntŭ în stare a compune corŭ bisericescŭ.

Dela senatulŭ scólei conf. gr. cat.

Feldru, în 30 Octomvre 1887.

Preşedinte: **Gregoriu Mureşianu.** Notarŭ: **Ioane Cosma.** 2—3

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe făşia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă. *ADMINISTR. „GAZ. TRANS.“*

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.